

Afbraakwerken

Wettelijk kader

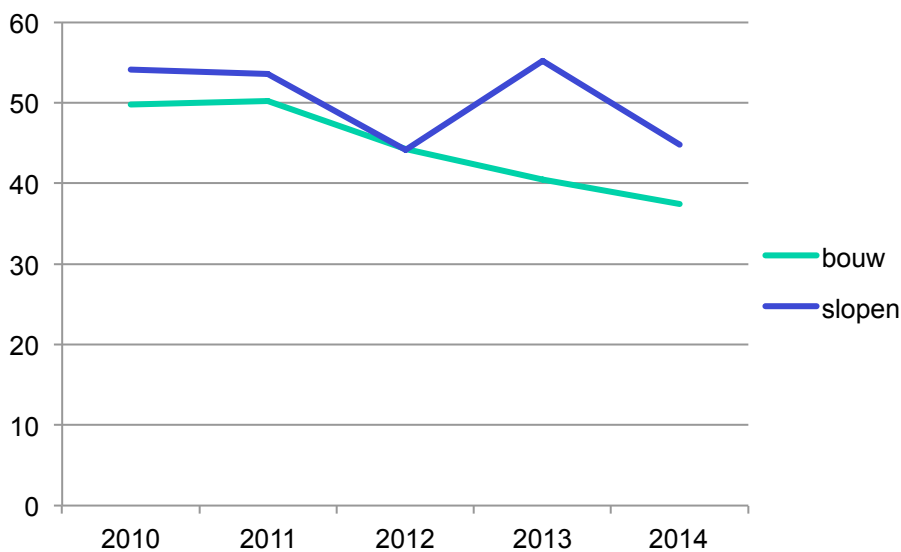
17 maart 2016

ir. Tom Vermeersch
 sociaal inspecteur
TWW- FOD WASO

Afbraakwerken

- Fg

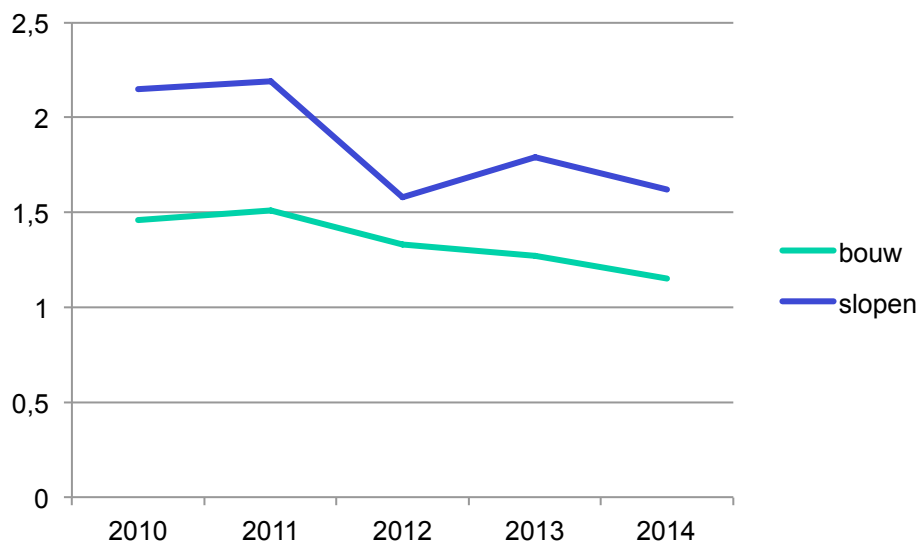
Bron: Fonds voor Arbeidsongevallen
 Bouw: nace-codes 41,42,& 43

Fg	jaar				
	2010	2011	2012	2013	2014
bouw	49,81	50,24	44,22	40,44	37,42
slopen	54,07	53,58	44,1	55,23	44,8

Afbraakwerken

- Eg

Bron: Fonds voor Arbeidsongevallen
 Bouw: nace-codes 41,42,& 43

Eg	jaar				
	2010	2011	2012	2013	2014
bouw	1,46	1,51	1,33	1,27	1,15
slopen	2,15	2,19	1,58	1,79	1,62

Afbraakwerken

- **Risico's bij afbraakwerken zijn zeer ruim:**
  - Vallen van hoogte;
  - Vallende voorwerpen;
  - Contact met machines;
  - Chemische agentia;
  - Carcinogene agentia;
  - Contact met elektriciteit;
  - ...

Afbraakwerken

- **Welzijnswet & uitvoeringsbesluiten:**
  - Algemeen
- **Enkele zaken in detail:**
  - Preventiehiërarchie;
  - KB Tijdelijke of mobiele bouwplaatsen;
  - Bepalingen uit het ARAB;
  - Asbest;
  - Keuze van arbeidsmiddelen;
  - PBM tegen vallen.

Afbraakwerken

Algemeen:

Elke werkgever is verantwoordelijk voor de structurele planmatige aanpak van preventie (art. 3).

Planmatige aanpak d.m.v. **risicoanalyses** (art. 8) en door het nemen van **preventiemaatregelen** (art. 9) op de verschillende niveaus.

Afbraakwerken

Denk hierbij o.a. aan:

- organisatie van de preventie in de onderneming;
- keuze en het gebruik van arbeidsmiddelen;
- bescherming tegen de risico's van chemische, biologische en fysische agentia;
- keuze en het gebruik van collectieve en persoonlijke beschermingsmiddelen en van werkkledij;
- toepassing van veiligheids- en gezondheidssignalering;

Afbraakwerken

Denk hierbij aan o.a. (vervolg):

- gezondheidstoezicht (kwartsstof, trillingen, manueel hanteren van lasten, asbest, ...);
- bekwaamheid, de vorming en de informatie van alle werknemers, met inbegrip van aangepaste instructies;
- coördinatie op de arbeidsplaats;
- noodprocedures (maatregelen in geval van situaties van ernstig en onmiddellijk gevaar, de eerste hulp, de brandbestrijding en de evacuatie).

Afbraakwerken

Preventiehiërarchie:

art. 5 van de Welzijnswet:

1. Risico's **voorkomen**
2. **Vervanging** van wat gevaarlijk is door dat wat niet of minder gevaarlijk is
3. Voorrang aan **collectieve beschermingsmiddelen** op individuele beschermingsmiddelen
4. Risico's **inperken**
5. **Materiële maatregelen** hebben voorrang op andere maatregelen (organisatie, instructie, opleiding...)
6. **Opleiding**, vorming en training
7. **Instructies**
8. Veiligheids- en gezondheids**signalering**

Afbraakwerken

- **KB betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen:**
  - Van toepassing op afbraakwerken: art. 2 §1 spreekt van ontmantelingswerken, sloopwerken & saneringswerken
  - In geval er meer dan twee aannemers zijn: coördinatieverplichting !
    - VC ontwerp
    - VC verwezenlijking
    - V&G plan
    - art. 30
  - Art. 50, 51, 52 & 53 van toepassing op alle aannemers (ook op zelfstandigen & “meewerkende patroons”)

Afbraakwerken

- **KB betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen (vervolg):**
  - Art. 50:
    - Algemene bepalingen (zie ook preventiehiërarchie)
    - Specifieke bepalingen (bijlage III):
      - stabiliteit en stevigheid
      - bescherming tegen vallende voorwerpen
      - sloopwerkzaamheden (indien dit gevaar kan opleveren) :
        - » passende voorzorgen, methoden & procedures
        - » planning en uitvoering onder toezicht van een bevoegd persoon

Afbraakwerken

- **KB betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen (vervolg):**
  - Art. 51: samenwerking tussen de aannemers
  - Art. 52: zorg dragen voor één ieders veiligheid en gezondheid als ook hun eigen veiligheid en gezondheid
  - Art. 53: link naar:
    - KB arbeidsmiddelen
    - KB mobiele arbeidsmiddelen
    - KB arbeidsmiddelen voor hijsen of heffen
    - KB PBM
    - KB arbeidsmiddelen voor tijdelijke werkzaamheden op hoogte

Afbraakwerken

- **Bepalingen uit het ARAB (art. 464):**
  - Sloopwerken o.l.v. bekwaam persoon
  - Alleen geschikte en bekwame werknemers mogen sloopwerken uitvoeren
  - VOOR de sloopwerken: grondige studie m.b.t:
    - de staat van de constructie
    - de stabiliteit ervan
 } → preventiemaatregelen
  - Constructies uit:
    - gewapend beton
    - voorgespannen materialen
    - metaal
 } → afbreken o.l.v. persoon vertrouwd met deze constructies
  - Werknemers beschermen tegen vallend puin
  - Stabiliteit garanderen van overblijvende & aanpalende delen
  - Gevaarlijke zones: minstens signaleren “betredingsverbod”

Afbraakwerken

- **Asbest:**
  - **1st asbest verwijderen**, dan andere materialen afbreken!
  - Eenvoudige handelingen (voornamelijk gebonden asbest dat niet breekt bij afbraak)
    - Geen erkenning ndz.
    - Melden aan TWW
    - Steeds asbestinventaris opvragen voor aanvang werken.
    - Specifiek gezondheidstoezicht
    - Specifieke jaarlijkse opleiding
    - Juiste PBM's : o.m. tyvek-overall, P3, ...
    - Eerste maal? : referentiemeting
    - Bijlage II KB asbest

Afbraakwerken

- **Asbest:**

- ↔ couveusezak en hermetische zone

- **Erkende aannemers**

- Afvalbeheer : strikt gescheiden en bedekt houden en op regelmatige wijze van de werf verwijderen!

- Afbakenen zone

- Verboden:

- **Sneldraaiende werktuigen**
    - **Straalmiddelen**
    - **Uitzendkrachten**

Afbraakwerken

- **Keuze arbeidsmiddel:**

- Opteer zoveel als mogelijk voor machinale afbraak (graafmachines met brekers, grijpers, scharen, vergruizers, ...)

- Indien manuele afbraak met bv. breekhamers
  - Kies passend arbeidsmiddel voor tijdelijke werken op hoogte (hoogtewerkers, verreikers, schaarliften, steigers, ...)

Afbraakwerken

- **Keuze arbeidsmiddel (vervolg):**
  - Containers opgehangen aan een kraan zijn een uitzonderlijke situatie !

VOORWAARDEN (niet limitatief):

- er een risicoanalyse is uitgevoerd (algemeen en in het bijzonder aangaande het val -en knellingsrisico);
- controle voor ingebruikname + periodieke keuring is uitgevoerd op het geheel: kraan en werkbak / de controles moeten de aspecten van het vervoer voor personen dekken;
- totale nuttige belasting < ½ nuttige belasting voor het hijsen van lasten;
- de bedieningspost van de kraan moet permanent bemand zijn;
- er moet een geschikt communicatiemiddel aanwezig zijn (radio);
- artikel 453 uit het ARAB wordt nageleefd;
  - werken van korte duur
  - stellingen zijn uitgesloten door de aard van het werk of door de plaats
  - werkbak/container is speciaal voor de toepassing ontworpen
  - diepte werkbak: minimaal 1 meter
  - haak van de kraan is voorzien van een veiligheidspal met mechanische vergrendeling
  - maximaal 2 personen (moet gemarkeerd staan)
  - dracht van veiligheidsharnas dat via een levenslijn is vastgemaakt aan een punt verschillend van de haak van de kraan
  - aangestelde houdt toezicht in alle omstandigheden
  - kraan bediend door opgeleide ervaren kraanman
  - lasten in de werkbak zijn zo geplaatst of vastgemaakt dat vallen – overhellen – kantelen - schuiven wordt voorkomen
- geen afbraakmateriaal / afval in de werkzone van de container (moet gemarkeerd staan);

Afbraakwerken

- **Gebruik van PBM tegen vallen van hoogte:**
  - Eerst en vooral: collectieve preventiemaatregelen hebben steeds voorrang op persoonlijke !!!
  - Indien er toch PBM tegen vallen van hoogte moeten gebruikt worden:
    - **Kennis van deze PBM's is cruciaal !!!**
    - **Mijn vaststellingen:**
      - dracht van harnas “onderste boven” of “achterste voor”;
      - valdempers die een vrije hoogte nodig hebben van 6 meter terwijl de werken op 4 meter hoogte worden uitgevoerd;
      - verankeringspunten die “ad hoc” worden bepaald;
      - risico op slingereffect.

Afbraakwerken

- Gebruik PBM tegen vallen van hoogte (vervolg):

Afbraakwerken

- **Conclusie:**
  - Raakpunten met quasi de volledige regelgeving;
  - Afbraak vergt een planmatige aanpak o.l.v. een bevoegd persoon;
  - Iedere afbraakwerf is anders en vergt studiewerk;
  - Vooraf nadenken (zie ook V&G plan, zie ook risicoanalyse);
  - Vaak ‘vergeten’ fase in het volledige bouwproject – het bouwproject vangt aan met de sloopwerken:
    - V&G plan dient specifieke preventiemaatregelen daaromtrent te bevatten !
  - Vergeet de preventiehiërarchie niet !!!

www.werk.belgie.be

FEDERALE OVERHEIDSDIENST WERKGELEGENHEID, ARBEID EN SOCIAAL OVERLEG